8443
II
Bibl. Jag.

8443

O zadaniach Polityki Socyalnéj.

Polityka socyalna, którą po dłuższéj przerwie będę znowu wykładał w ten półroczu zimowem, może mieć rozliczne znaczenia. W najszerszem obejmuje ona wszystkie funkcye rządowe, na korzyść dobrobytu społecznego. Obywatele bowiem każdego państwa stanowią jakoby jeden ogólny związek, zajęty wytworzeniem i konsumowaniem tego, czego im potrzeba. Gdyby wszyscy korzystać mogli z tego prawa, sprowadzałaby się polityka socyalna do bardzo prostéj formułki, utrzymywania równowagi między związkami wytwórczemi a zapewnienia niezależności jednostkom od związków tych należącym. Ale postęp cywilizacyi, który polega przedewszystkiem na wielkiem przez podział pracy, już tysiące lat przed Narodzeniem Chrystusa w wielkich monarchiach

Wschodu rozdzielił społeczeństwo ludzkie na stany zawodowe a podział ten, w czasach klasycznych, któremu to nazwę zawdzięczamy cywilizacyę, ustalił się w czterech wielkich grupach gospodarstwa rolnego, handlu, przemysłu i środków komunikacyjnych, które następnie rozmnożyły się w niezliczone zawody poszczególne, a w obrębie każdego zawodu znowu powstały zastępy specyalistów, wykonywujących pewne tylko manipulacye a nie umiejących nic po za tem. Dzięki temu przeobrażeniu można dziś całe społeczeństwo ludzkie, a w wyższym jeszcze stopniu poszczególne narody uważać za dobrze zorganizowane oddziały robotników, z których każdy wytwarza, co na niego przypada w ogólnej produkcyi i zamianie wszechświatowej. Gdyby wszystko szło po myśli a każda warstwa społeczna pełniła ochoczo swój obowiązek, jedna polityka socyalna, czy wewnątrz kraju czy międzynarodowa, byłaby zajęta utrzymaniem równowagi czy między klasami zawodowemi czy w międzynarodowych tranzakcyach exportu i importu.

1. 12. 905

3

Polityka socyalna

Polit. socyal.

Trzeba przedewszystk. wyjaśn. oba wyraz: Trzeba określ. ~~isto~~ znacze. specyal: w któr. ich używ. podcz. tych wykł. Bo kaź. z obu wyr: ~~może~~ ~~może~~ wzlęd. znacze. a ~~skrajny~~ zaw. odmiennem znacze. od ~~nie~~ naszeg. będz. daw. będz. pow. o treści tych wykła. Chodzi zat. o dwa wyrazy, któr. w podan. przez nas połącze. mają się do sieb. jak rodz. i gatun: genus et species. Polity. socyal: przedsta. się w tym zestawie. jako część Polity. w ogól. W powszed. życ. mówi się o polit. wewnętrz. i zewn; o polity. Kościel. handlo. gospodarcz: bankow. Nie daw. wyszł. piętn. dwutomo. dzieł. proff. Milewsk. i Czerkawsk. Polity. ekonomi. Kraków 905. Nauka ta jest częś. ekono. polity. – ale z inn. wyjąw. punkt. widze. trakto. będz. części. polity. która tym jedn. specyal. cel. zajmuj. się będz. nazyw. się Polity. ekono. lub gospodarcz.

Czemu tedy będz. Polity. która zwyrz. się na tyl. gałęz. czy gatun?

Będz. nam. o państ; państ. zaś jest organiz. żyw. w znacz. przenoś.

~~Organizm prawdziwy~~, jak wszy. z botan. i zoolo: pozna. być-
rozważ. z dwóch róż. punkt. widz: jako budowa i jako ciało:
W pierw. raz. bada: części wchodz. w skład budo: jak np. korzeń.
łodyga, gałęzie, liście i t.d. – będz. to anatomia i morfolo roślin ~~zwierz.~~
W drug. raz: funk: żywot. organiz: jego karmien. się, wzrost,
rozmnaż. się i t.d. Temi funk: zajmu. się fizjolo.

Podobnież będz. państ. rozważ. jako organiz. – ale z pewn. za-
strzeżen. bo owne ściśle określić – wedle przykł: alb. budowa,
w któr. skład wchodz. rodzina, społeczeńst: dziel. się na stany
i zawody, naresz. rząd, także układ. się w pewn: stany: są-
dziów. urzędn. wojsko. i t.d. p. Będz. to anato. i morfolo. państ.
lub jak inni mów. jego statykę = t. j. wszyst. części skład. roz-
waż. w spoko: i równowadz:

Ale jest i fizjolo. czyli dynami. państ. które obejm. się
jako zesp. funkcyj i wykonyw. lub odrzuca. przez wszyst. częś:
składo: państ. pod naczelną władz., bo bez rządu niema państ:
Wład. przeróż. organa. rządu będą składni. jego polityk. a wedle
celów specyal. będ. się zwracać: alb: na zewn: w przyjaz. lub nie-
przyjaz: stosun: alb. na wewn: ku zaprowadz. bezpieczeń. publicz=

= dobroby. powszech: oświa: i t.d. Wśród tych organo. jedne [illegible] się Socyalną

11. 1. 906

Polity.
Socyal.

Piąty wykład

Dla wielk. zbie. okoliczno. mógł. w tym semest. mieć dotąd (tyl. kil. wykł:
Pośw. je najprzód wytłumacze: wyra: Polity: któr. moż. alb. być
nau. o państ. rozważan. jako budow. organiz: albo też można być nauką o funk:
państw. Podobn. może każd. organiz. zwierz. lub rośli. być rozważ.
z dwóch punkt. widzen: już to ~~alb~~: bada: jego budowę i skąd, co jest
zadan. ~~rzecz~~ anato.: alb. jeg. funk: ~~czem~~ zajmu się fizjologia.

Wyraz zaś. socyal. z łącz: funk: państwo: wyróż. jedn. ~~alog~~:
specyal: któr. ma na celu utrzyma: w równowa. i gdy potrzeb: ~~do pełn~~.
pewnych rozważen: (zjawisk społeczn: z tej. wynik. potrzeb: zajmow: się
poz: społeczeńs. lub towarzys: które drugą jest jakoby antytez. do państ: ozna: bow.
niezależn. od niej. organiz: jednost: które z inn. punk. widzen. są obyw:
i poddany. tej. państ. w obręb. któr. wiąż. się w najrozmait. stowarzy.
zawodo. lub towarzys: Wytłumacz. takż: ~~lub socyal~~: Dla nej. Socyolo. stworz. przez
Comt'a a dopro-wadzo. do wielkie rozgałęzienia wyst. przez Herb. Spen:
nabrał. wielk. znacze: zwła: odkąd ekonomi. polity. pak.
Carey. później Schäffle i tylu inn. z nauka: w niej wzorz!

wielk. proble. ekono. i polity.

Zajście się pod. w dział pierw. szeregu: między defini: pojęć: społeczeń: społeczny. pod: warun: społecz: do tego więcej. że czynników: bez. przymusu. plemio. austral: który. przod: ani rządu: zdaje. się nie mają: funk. ani społecz.

Odsyłd. do dział książ:

Semon, Im austral. Busch, i. d. d. Leip. 95

Ernst Grosse, d. Formen der Familie u. d. Formen d. Wirthschaft. Freib. Leip. 96

Gothein, Gesellschaft u. Gesellschaftslehre (Conrad, Handwörterb. IV 2e wyd.

~~§ 3. Stany społeczne a klasy.~~

Przypom. takż. że polity. socjal: z pol. stro: oznacz. kier. akcy. rząd: podejmo: w interes: równowa. i rozwoj: zorgan. społecz: ale nie i znacze: ściślejsz: wtedy. jest ona akcją społ: podejmo: bezwzgl. na korzyść klas niż. i robotn: lub biedn. pospolit. wogól. W tem drug: znacze: ma ona za cel usunię: biedy społ: czyli rozwiąz. kwestyi socjal.

w dział: korzyst. dla całe społecz. i jednost.

11.1.906

Polity. socyal.

Jest taki pogląd: że to mamy iściślejsz. Polity. socyal.: nie może być dobr. rozum. bez pierw. Innemi słowy: kto chce umieć bad. społecz.: musi naprzód pozn.: struktu. i funk.: społeczeń. Jak w medy.: nie może: studyo. sposób ogóle stanu patologiczn.: w jakimś organizm.: nie zbadaw. poprzed. jej. ~~anatomii~~ fizjolo.

Musimy ted.: zatrzy. się dłuż.: nad badan.: społeczeń. i jego normaln. funk.: zanim przystąp. do jej. patolo.

§ 3. Stany społeczn. a klasy

Zob. Wykł. Filo ~~socyal.~~ ogól. z 31. 10. 902.

12.1.906

Przyszły Wykł.:

Dalszy ciąg o stanach społecz.: i klassach:

Jak zapatrują się Marx i Engels na walkę klasso. i nierówno. w posiadan.:

Engels o pierwot. wspólno. własno. ziemsk.:

zob. Fil. socyal. ogól. z 31. 10. 902 b

i literatu. tamże

Warto przypom. Hor. od. Lib. III XXIV. 9 sq

9. Campestres melius Scythae
quorum plaustra vagas rite trahunt domos
vivunt et rigidi Getae
immetata quibus jugera liberas
13 fruges et Cererem ferunt
nec cultura placet longior annua
defunctumque laboribus
aequali recreat sorte vicarius

§ 4: O powstaniu stanów i klas w najdawn. społeczeń.

Wykł: Filo. rozejrz. czół z 31-10-908 c

b) O prawie historyozofij: rozwoju przyczyn. i podst.: wd. Lassalle, ~~Marxa~~ Engelsa =

a) Podział przez rozpoznaw. stanów

6

Polity-socyal.

Siódmy wykł: 15-1-906

To ukończ: 3 § - zeszyt.

§ 4. O powstaniu stanów i klas zawod. w rozp. społecz.

Powtórz. Wykł. Filo. Socyol. ogól. z 31-10-902.

Rozwinąć myśl Sokr. o podział. pracy w Resp. Plato. II

Wad wedł. mej. większ. rozrost. miejsk: społeczności -

Podział pracy obszern. przykł. z Ad. Smitha i Marxe -

zob. notat: A Przemysł fabry. a

Ósmy wykł. 16-1-906

Dalszy ciąg § 4° - o historyozofii Lassall'e i trzech

form: produkc. po rob. wystąpi.

Dziewiąty Wykł. 18.1.906

§ 5. O zasadn. będzie historyczno-ekonomi. szkół socjalisty: zob. Filo. socyal. ogól. 4.11.902 a. b.

Wyłożyd. będz. generaliz. pem. ekono.-socyalis. n. p. Bücher'a. - Hauswirtsch. - Städtewirtsch. Volkswirtsch. i t. d.

Dziesiąty Wykł.: 19.1.906

Ciąg dalszy § 5. = (kilka argum. zbijaj. pozyt. hirotery =

Wykł. jedenast: 22.1.906

§ 6. Wpływ wojny na wytworz. się klas i stanów społe.

Zob. Filo. socyal. ogół. z 7.11.902 =

Wykład dwunasty: 23.1.906

Dokończenie tegoż §.

Wykł. trzynasty z 25.1.906

§ 7. Handel jest pierwszorzęd. czynni. społecz. organiza. –

Zob. Filo. socyal. ogół. z 10.11.902.

Polity: socyal.

7

Wykł. czternasty z 26. 1. 906

dokończen. teorii § 7 i dodat. § 7 a

teorii.

Wykł. piętnasty z 29. 1. 906

Zarząd. § 8: Handel i przemysł grecki w czas. homer.

Zob. Filo. socyal. ogól. z 13. 11. 902

Wykł. szesnasty z 30. 1. 906

dokończ. § 8 o handlu i przemyśl. greck. w czas. homer.

zarząd. § 9: Wielki rozwój handlu i bankiers. greck. w czas. historycz:

Zob. Fil. socyal. ogól. z 14. 11. 902

8

Polityk.
Soczal.

Wykł. siedmnas. 1 lut. 906 r.

Kontynuował. § 9 o wielk. rozwoju hand. i bankiers. grec. w czas. histor.

Zob. Fil. soczyal. ogól. z d. 14. 11. 902

Wykł. osiemnast. 5 lut. 906 r

Ukończy. § 9 o wielk. rozwoju hand. i t. d.

Zob. Fil. soczyal. ogól. z d. 14. 11. 902

Wykł. dziewiętnas. dla chorob. odbyd się dopiero 12 lut. 906 r.

Zaczął i ukończ. § 10: Specyalizow. funk. wytwórcz. za pomoc. handlu i bankiersk. jest nieustaj. źródł. nowych stanów zawodo. i nowych klas majątko:

Zob. Fil. soczyal. ogól. z d. 18. 11. 902